

Exterieurstatistieken CRV: Nederlandse en Vlaamse vaarzen flink groter

Meer vaarzen en A-koeien onder de meetstok

Zowel het aantal gekeurde dieren als het aantal excellent ingeschreven koeien nam het afgelopen jaar toe. Opvallend detail: zowel de Vlaamse als de Nederlandse zwartbontvaarzen boekten minimaal een halve centimeter winst in hoogtemaat. Bons-Holsteins Ella 158 was met 94 punten de hoogst ingeschreven koe.

tekst Inge van Drie

Een historisch groot aantal mpr-koeien noteerde CRV het afgelopen jaar. Net als het aantal mpr-koeien nam ook het aantal Nederlandse vaarzen en koeien toe waarvan de CRV-inspecteurs afgelopen jaar het exterieur keurden. Welis-

waar gaat het niet om een record – zo schreven de inspecteurs in het boekjaar 2011-2012 nog 189.880 dieren in – maar met 177.853 stuks op 6698 bedrijven zijn het er wel beduidend meer dan vorig jaar. Ter vergelijking: in het boek-

jaar 2013-2014 kregen de inspecteurs 173.645 dieren van 6850 bedrijven onder de maatstok. Dat is gemeten naar aantallen dieren een stijging van 2,4 procent. De toename van het aantal ingeschreven dieren doet zich voor bij zowel zwart- als roodbont. Opmerkelijk is dat de toename alleen op het conto komt van vaarzen. Nederlandse veehouders lieten tijdens de bedrijfsinspectie afgelopen jaar juist minder koeien opnieuw zien aan de inspecteur.

88 punten montbéliardekruisling

Relatief gezien is de stijging van het aantal ingeschreven vaarzen op lokale basis het grootst. Schreven de CRV-inspecteurs vorig jaar bijna 2150 vaarzen in op lokale basis, dit jaar waren dat er bijna 3300.

Maximale vaarzenscore van 89 punten voor Holec Redrose Jobra

Die stijging van meer dan vijftig procent is niet zozeer te danken aan een opleving in het gebruik van mrij-stieren, maar aan het besluit van CRV om sinds vorig jaar ook kruislingen, bijvoorbeeld met fleckviehbloed, onder de lokale basis te scharen. De invloed daarvan is ook zichtbaar bij de hoogste exterieurbedrijven op lokale basis. Marcel Harbers en Marian Ruesink uit Borculo halen met hun

twalf montbéliarde- en fleckviehkruislingen een gemiddelde exterieurscore van 83,8 punten (tabel 2). Ze bezetten daarmee de koppositie. Een van die twalf vaarzen – Marijke 143, een dochter van montbéliardestier Masolino – prijkt met 88 punten ook in de lijst met hoogst ingeschreven vaarzen op lokale basis (tabel 5).

De broers Henk en Arend ten Damme uit

Winterswijk Meddo volgen de familie Harbers-Ruesink op de voet. Hun 21 mrij-vaarzen zijn gemiddeld met 83,6 punten ingeschreven.

Ook in Vlaanderen is de trend van meer ingeschreven dieren zichtbaar. In totaal 24.924 Vlaamse vaarzen en koeien kwamen onder de meetlat van de inspecteur, een stijging van 1550 stuks ten opzichte van het boekjaar 2013-2014. In Vlaanderen voerden de CRV-inspecteurs afgelopen jaar op 989 bedrijven bedrijfsinspectie uit, in Nederland op 6698 bedrijven.

Vlaamse vaarzen 1,48 meter

Opvallend is dat zowel in Nederland als in Vlaanderen de vaarzen nog steeds groter worden. Of het nu ligt aan een verbeterde jongveeopfok of dat er sprake is van een stiereffect – zo kwamen er afgelopen jaar relatief veel dochters aan de melk van groot verervende stieren als Atlantic en G-Force – feit is in ieder geval dat de rek er nog niet uit is. De Nederlandse zwartbontvaarzen noteerden een gemiddelde hoogtemaat van 146,8 centimeter, een halve centimeter meer dan vorig jaar. Maar de Vlaamse zwartbontvaarzen spannen de kroon met 0,7 centimeter vooruitgang en een gemiddelde van 148,0 centimeter.

Ook de roodbonten toonden progressie, zij het in iets mindere mate. De Nederlandse roodbontvaarzen maten gemiddeld 145,1 centimeter, een stijging van 3 millimeter. Hun Vlaamse evenknieën waren met 146,5 centimeter (+0,4 cm) bijna anderhalve centimeter groter.

Tweede plek Van der Kolk

Op kop van het klassement met hoogste exterieurbedrijven prijkt een vertrouwde naam. Voor het derde jaar op rij voeren Nico en Lianne Bons uit Ottoland de ranglijst aan (tabel 1). Op basis van twalf ingeschreven vaarzen noteren ze een gemiddelde van 87,7 punten. Ze staan daarmee bijna 0,7 punten boven de verrassende nummer twee, Gerrit en Gerina van der Kolk. Vooral de roodbontkoeien van de fokkers uit Wierden genieten bekendheid, maar juist met vijf zwartbonte vaarzen die gemiddeld 87,0 scoren, slepen ze nu een tweede plek in de wacht.

Een vermelding waard is ook de prestatie van Theo van Vliet uit Nieuwlande, die met liefst 41 vaarzen een gemiddelde haalt van 86,6 punten.

Net als in Nederland is ook de voor-sprong van de Vlaamse nummer één groot. Johan Verlodt uit Drongen houdt met een moyenne van 86,8 punten zijn

eigenaar, woonplaats	aantal	frame	type	uier	benen	av
Nederland zwartbont						
Bons-Holsteins, Ottoland	12	87,3	87,3	87,9	87,1	87,7
Van der Kolk Melkvee vof, Wierden	5	86,8	86,6	87,2	86,4	87,0
Swank, Nieuw-Beijerland	12	87,0	86,4	86,8	86,4	86,9
M. V. Verdoold, Ouderkerk aan den IJssel	9	87,3	86,3	86,9	85,4	86,7
T. van Vliet, Nieuwlande	41	86,4	86,1	87,2	86,1	86,6
mts. J. en I. Jacobi, Garijp	18	86,2	85,1	86,1	86,1	86,0
Vink Genetics, Ottoland	9	86,8	86,3	85,0	86,2	86,0
Schep Holsteins Friesland bv, Boijl	9	86,8	86,1	85,0	86,0	86,0
T. van Dijk, Giessenburg	16	87,0	85,9	85,9	84,1	85,9
mts. Van der Gaast, IJlst	13	85,2	85,2	87,0	84,8	85,8
mts. Talsma, Warga	11	86,2	85,7	86,3	85,0	85,8
vof De Bruin, Giessenburg	34	85,9	85,5	85,6	85,1	85,8
A. A. M. Verwaijen, Beilen	13	87,4	85,2	85,2	85,4	85,8
Vlaanderen zwartbont						
J. Verlodt, Drongen	5	86,0	85,2	87,6	86,8	86,8
F. Maelfait, Hulste	21	86,1	83,5	85,7	85,6	85,6
L. De Kerf, Zwijndrecht	10	85,5	83,6	85,2	85,4	85,2
K. Penninck, Tollembeek	7	85,3	85,6	85,4	84,3	85,1
L. Vandecaveye, Westvleteren	10	85,8	84,0	85,2	84,7	85,1
W. Heremans, Herfelingen	7	84,0	85,4	84,4	85,3	84,9
Nederland roodbont						
De Tienmorgen Holsteins, Beers (N.Br.)	5	86,8	86,0	85,4	86,0	86,2
P. J. en F. van der Aa, Gemert	7	86,6	85,4	86,4	85,4	86,1
vof Schrijver, Terwolde	12	86,3	84,6	86,3	84,3	85,9
mts. J. W. en G. J. W. Steegink-v.d. Berg, Okkenbroek	8	85,8	85,0	85,9	85,8	85,8
mts. S. H. en T. Haytema-de Groot, Koudum	13	85,4	84,9	85,6	85,5	85,6
vof J. en G. J. Slingerland-van Dijk, Berkenwoude	5	85,2	86,2	85,4	85,4	85,6
W. M. en M. J. Nootboom-Geerling, Oene	8	85,9	85,4	84,9	85,1	85,5
mts. Slijkhuis, Neede	8	85,9	84,1	84,8	85,8	85,5
fam. Slenders, Budel	5	84,4	84,0	86,0	84,2	85,4
Barendonk Holsteins vof, Beers (N.Br.)	26	85,7	84,0	85,2	85,4	85,4
Vlaanderen roodbont						
M. Rossaert, Belsele	8	83,1	83,4	84,5	85,9	84,8
J. Banckaert, Waarschoot	11	84,5	85,2	84,5	84,5	84,7
G. Claessens, Moerzeke	13	84,6	85,0	84,1	84,8	84,7
P. Devos, Onkerzele	16	84,0	83,5	84,6	84,8	84,5
D. Verstegen, Leffinge	11	83,6	82,8	84,2	85,5	84,4

Tabel 1 – Hoogste CRV-exterieurbedrijven zwart- en roodbont 2014-2015 (min. vijf vaarzen)

Tabel 2 – Hoogste CRV-exterieurbedrijven 2014-2015 op basis lokaal (min. vijf vaarzen)

eigenaar, woonplaats	aantal	frame	type	uier	benen	besp.	av
mts. M. T. M. en M. G. Harbers-Ruesink, Borculo	12	84,8	82,7	81,9	83,0	86,7	83,8
mts. H. J. en A. J. ten Damme, Winterswijk Meddo	21	83,8	82,6	82,0	85,5	84,6	83,6
A. L. Vink, Groot Ammers	18	83,0	81,8	83,3	82,6	81,4	82,8
J. Gruntjes, Wanroij	6	83,5	83,0	82,2	83,0	81,8	82,8

naam	geb.dat.	vader	m.vader	frame	type	uier	ben.	av.	eigenaar, woonplaats
Nederland zwartbont									
Bons-Holsteins Ella 158	04-2006	Mailing	Bonatus	95	94	93	94	94	Bons-Holsteins, Ottoland
Tellingien Esmeralda 33	09-2007	Shottle	Storm	92	94	92	91	92	mts. Krieken, Echten (Dr.)
Geertje 466	09-2005	Allen	Arpagone	95	93	92	89	92	T. van Dijk, Giessenburg
Jimm. Holstein Willy 106	05-2009	Mr Black	Starleader	93	95	90	93	92	J. de Vries, Boijl
Jimm. Holstein Leentje 60	09-2008	Mascol	Fieldhouse	91	95	90	93	92	J. de Vries, Boijl
Glinzer Jettie 57	12-2001	Bongo	Lord Lily	88	90	93	90	91	mts. J. T. en B. Vos-v.d. Schoor, Godlinze
Koepon Rest Klaske 48	05-2007	Restha	Champion	89	93	93	89	91	W. N. Pon-Koepon, Feerwerd
Hendrika 543	11-2006	Foundation	Mason	89	92	93	88	91	K. en J. H. Oosten-Boode, Holten
Vlaanderen zwartbont									
Eurostar Beauty	11-2007	Goldwyn	Allen	89	90	94	90	91	F. Geerardyn, Kemmel
Google Hilltop Holsteins	01-2011	Sanchez	Storm	92	90	92	90	91	F. Maelfait, Hulste
Emma	03-2009	Mr Burns	Reggie	90	89	92	90	91	G. Van Belleghem, Knesselare
Pietje 627	03-2009	Othello	Reggie	89	91	92	90	91	Matthys Iv, Kaprijke
Nederland roodbont									
P Ralst Princes	01-2009	Ralstorm	Salto	92	92	94	90	92	mts. melkveebedrijf Eggerink, Wierden
Gasthuis Konvoy Suzanne	10-2006	Konvoy	Stadel	92	90	93	91	92	A. en J. van Buuren, Leerbroek
Grashoek Maria 4	10-2008	Warsteiner	Classic	92	94	91	91	92	S., G., R. en B. Engelen, Grashoek
Catharina 68	12-2006	Kian	Stadel	92	92	92	89	91	J. D. M. van Zetten, Kesteren
Vlaanderen roodbont									
6167	08-2005	Talent	Stadel	92	92	90	91	91	L. Ryckewaert, Harelbeke
Violette	04-2010	Classic	Jordan	92	92	90	90	91	J. Verlodt, Drongen

Tabel 3 – Hoogst scorende excellenten zwartbont en roodbont in Nederland en Vlaanderen (bron: CRV)

naam	geb.dat.	vader	m.vader	frame	type	uier	ben.	av.	eigenaar, woonplaats
Nederland zwartbont									
Future Dream H. Fien	03-2012	Sid	Goldwyn	88	87	89	89	89	J. Wijker, Avenhorn
Watermolen Windbr Paradise	07-2012	Windbrook	Damion	88	87	89	89	89	G. M. J. de Groot, Tienhoven (Z.H.)
Giessen Charity 76	06-2012	Struik	Goldwyn	87	89	89	89	89	T. van Vliet, Nieuwlande
Bons-Holsteins Aaltje 111	03-2012	Windbrook	Talent	89	89	89	88	89	Bons-Holsteins, Ottoland
Hemrik Holstein Braxton Amber	10-2012	Braxton	Goldwyn	89	88	89	88	89	mts. Y. J. en J. G. de Haan-de Vries, Hemrik
Bons-Holsteins Ella 192	04-2012	Seaver	Mailing	88	89	89	88	89	Bons-Holsteins, Ottoland
Holec Redrose Jobra	10-2012	Braxton	Jotan	89	89	89	87	89	mts. Kuijer, Soest
Drouner Froukje 1156	07-2012	Danillo	Pontiac	89	89	88	89	89	mts. H. en C. Albring, Drouwenermond
Holec Redrose Braxy 2	04-2013	Braxton	Jotan	89	89	88	89	89	mts. Kuijer, Soest
Topcross Jaan 600	06-2012	Acme	Mr Samuelo	89	88	88	89	89	mts. J. en I. Jacobi, Garijp
Vlaanderen zwartbont									
Duf Gaiete	08-2011	Jordan	Re Design	89	88	89	88	89	Van Hoof-Boonen Holsteins Iv, Mortsel
Hawai Hilltop Holsteins	11-2012	Braxton	Goldwyn	89	88	88	89	89	F. Maelfait, Hulste
Nederland roodbont									
Heizenhof Lotje 26	01-2012	Pleasure	Classic	89	89	88	89	89	C. F. J. M. Timmermans, Moergestel

Tabel 4 – Zwart- en roodbontvaarzen met 89 punten 2014-2015 (bron: CRV)

Tabel 5 – Hoogst scorende koeien en vaarzen basis lokaal 2014-2015 (bron: CRV)

naam	geb.dat.	vader	m.vader	frame	type	uier	ben.	av.	eigenaar, woonplaats	
koeien										
De Vinkenhof Danielle 95	09-2010	Baltimore	Matthijs	85	87	93	93	82	90	A. L. Vink, Groot Ammers
Jolanda 260	08-2009	Menno	Buster	88	88	92	90	86	90	mts. H. J. en A. J. ten Damme, Winterswijk Meddo
Netje 36	10-2010	Piet 12	Donald 563	89	91	90	86	88	90	vof Van den Bosch, Gassel
Dorien 16	07-2007	Matthijs	Robin	90	91	88	92	86	90	W. G. J. van Dinther, Oss
vaarzen										
Tineke 274	11-2012	Albert	Gerbert	86	87	89	88	82	88	W. G. J. van Dinther, Oss
Jolanda 295	08-2012	Donald 578	Mark 44	88	86	88	89	87	88	mts. H. J. en A. J. ten Damme, Winterswijk Meddo
Marijke 143	06-2012	Masolino	Libero	88	88	87	88	88	88	mts. M. T. M. en M. G. Harbers-Ruesink, Borculo

collega's op afstand. De nummer twee, Filip Maelfait uit Hulste – ook vorig jaar veroverde hij de tweede plek – komt uit op 85,6 punten.

Ook het Vlaamse klasement bij roodbont heeft een nieuwe koploper. De vaarzen van Marc Rossaert uit Belsele zijn goed voor een gemiddelde van 84,8 punten. Jan Bancaert uit Waarschoot en Geert Claessens uit Moerzeke volgen Rossaert op de voet met beiden een gemiddelde van 84,7 punten. Van dat duo prijkt Bancaert op de tweede plaats door een iets hogere uierscore.

In Nederland gaat De Tienmorgen Holsteins van de familie Goossens uit Beers niet voor het eerst aan de leiding bij roodbont. De Tienmorgenvaarzen scoren gemiddeld 86,2 punten. Dat is 0,1 punt hoger dan de vaarzen van provinciegenoten Peter-Jan en Frans van der Aa uit Gemert.

De Vries hofleverancier

Net als het aantal gekeurde koeien is ook het aantal A-koeien, ofwel koeien met een score van minimaal 90 punten, het afgelopen jaar gestegen. In totaal kregen in Nederland en Vlaanderen samen 197 koeien het predicaat excellent. Dat zijn er dertien meer dan in het vorige boekjaar.

In Nederland is de toename met name zichtbaar bij roodbont (van 39 naar 49). In Vlaanderen steeg het aantal excellent ingeschreven zwartbont met acht stuks naar negentien en groeide het aantal roodbonte A-koeien van vijf naar acht.

Met 94 punten was Bons-Holsteins Ella 158 de hoogst ingeschreven koe het afgelopen jaar. De Mailingdochter van Nico en Lianne Bons, die op de jongste NRM de reservetitel bij de senioren in de wacht sleepte, staat op eenzame hoogte. Want anders dan vorig jaar deelden de inspecteurs nu geen totaalscore van 93 punten uit. Zeven koeien

bemachtigden een score van 92 punten: vier zwartbonten en drie roodbonten. Twee daarvan, Jimm. Holstein Willy 106 (v. Mr Black) en Jimm. Holstein Leentje 60 (v. Mascol), komen uit de stal van John de Vries uit Boijl.

Voor het tweede jaar op rij is De Vries ook hofleverancier in het klassement met excellente koeien. Twaalf van zijn koeien kregen het predicaat excellent. De Friese fokker eindigt daarmee vóór de familie Bons uit Ottoland en de familie Engelen uit Grashoek, met achtereenvolgens zes en vijf A-koeien.

Shottle: 13 A-koeien

In Vlaanderen was 91 punten afgelopen jaar de hoogste score, maar de inspecteurs deelden die score wel veel vaker uit dan vorig jaar. Nu schreven ze zes zwartbonten en twee roodbonten in met 91 punten, terwijl vorig jaar slechts twee koeien die score bemachtigden.

Van de Vlaamse koeien was Goldwyndochter Eurostar Beauty van Frederik Geerardyn uit Kemmel, dankzij haar uierscore van 94 punten, de aanvoerster van het exterieurklassement. Onlangs was zij nog kampioene op de interprovinciale prijskamp in Bogaarden.

Verrassend genoeg tekenden niet Goldwyn en Classic, maar Shottle en Talent voor de meeste excellente nazaten. Shottle verwelkomde dertien excellente dieren in Nederland en Vlaanderen. Met elf nakomelingen, waarvan drie roodbonten, zit Talent hem op de hielen. Classic volgt met tien dochters, terwijl Damion en Goldwyn er elk acht leverden.

Vier keer Braxton

Bij de hoogst ingeschreven vaarzen trekt de Amerikaanse stier Regancrest S Braxton de aandacht. Maar liefst vier dochters van de Shottlezoon uit Regancrest-PR Barbie haalden de maximale vaarzenscore van 89 punten. |

Hans Achterhuis, emeritus hoogleraar filosofie:

'Zestig jaar geleden werden op de E55 in Rotterdam de technologische wonderen van de toekomst gepresenteerd. Het meest onder de indruk waren wij als schoolkinderen van melk uit een kartonnen pak. We waren de melkboer nog gewend, die met paard en wagen langskwam om onze moeders in een meegebrachte pan een aantal liters melk te leveren. Ongelooflijk dat dit nu in karton verpakt was. Een leraar vond de toekomst schrikwekkend: straks zou men nog denken dat melk uit de fabriek kwam en niet van de koe!' (dV)

Wiebe van der Zee, koeienschilder te Sneek

'Koeien, het zijn prachtige dieren. Daar ben ik helemaal gek van en dat al dertig jaar. Die nieuwsgierige blik in hun ogen, ik kan er nog steeds van genieten. Je staat aan de rand van het weiland en je vraagt je af: wat denkt ze nou?' (Bv)

Kees van Velzen, voormalig exportdirecteur HG:

'Met fokkerij hebben we niet alleen met productie een grote vooruitgang geboekt, vooral met verbetering van de uier, terwijl benen en levensduur duidelijk minder vooruitgang boekten. Een minpunt: het geduld is wel een beetje weg in de fokkerij.' (B100)

Dirk Bruins, melkveehouder te Dwingelo:

'Politici hebben het soms over koeien die de hele zomer in de

wei buiten stonden. Ze vertellen er niet bij dat de runderen 's winters waren opgehokt in kleine, bedompte stallen. De kwaliteit van het voer was ook veel minder dan dat van tegenwoordig. Zo mooi was het vroeger allemaal niet.' (LC)

Theo van Vliet, melkveehouder te Nieuwlande:

'Alle dieren op mijn bedrijf zijn te koop. Liefhebbers van fraaie en productieve holsteins uit hoogwaardige pedigrees kunnen op mijn bedrijf kopen wat ze zoeken.' (Hp)

Frederik Geerardyn, melkveehouder te Kemmel:

'Beauty bewijst zich als onze waardevolste fokkoe. Ik zou het fantastisch vinden wanneer mijn kinderen de vruchten van haar nafok gaan plukken.' (Hp)

Conny Derboven, melkveehouder te Warpe (Duitsland):

'Uit economisch oogpunt is het misschien zinvol om een koe na de tweede lactatie te vervangen. Vanuit ethisch perspectief geldt dat niet. Voor ons betekent fokkerij duurzaamheid. Wij fokken op laatrijheid, gezondheid, mobiliteit, rendementverhoging, een laag vervangingspercentage en duurzaamheid.' (HI)

Albert-Erik de Winter, projectleider Landschapsbeheer Groningen:

'Het is een ideaalbeeld dat veel Nederlanders en buitenlanders koesteren van ons land: koeien in de groene wei op de voorgrond, terwijl aan de einder een historisch dorp met kerktoren en windmolen gloort.' (DvN)

Wiebe van der Zee:

'Je zoekt op mijn schilderijen vergeefs naar gele oormerken. Die lelijke flappen hebben voor mij geen meerwaarde, integendeel, ze leiden af van waar het mij echt om gaat: de nieuwsgierige blik in hun ogen.' (Bv)

Wouter Klootwijk, programmamaker:

'Niet aan beginnen, zelf kaas maken. Beter overlaten aan melkboeren, die kaas maken op eigen erf, in kraakschone betegelde schuren. Boerenkaas. Niet altijd even voortreffelijk, maar je hebt er ware meesters in. Och, ook fabrieken kunnen er wat van als de baas er zin in heeft. Ik weet zo van één in de Beemsterpolder. Maakt Goudse die zijn weerga niet kent.' (LC)

Roel Veerkamp, hoogleraar genetica Wageningen UR:

'Door nadrukkelijke aandacht op productiviteit gingen andere kenmerken achteruit, bijvoorbeeld vruchtbaarheid en uiergezondheid in de melkveehouderij. Aan het eind van de vorige eeuw zijn we in de fokkerij naast hogere opbrengsten steeds meer gaan letten op andere aspecten, zoals levensduur en gezondheid van dieren. Je ziet dat de groei van de melkproductie iets is afgevlakt en de gezondheidskenmerken van de koe juist verbeterden.' (B100)

Janine Hakkert, melkveehouder te Tricht:

'De kinderen weten nog dat het pak melk uit de fabriek komt of uit de winkel, maar dan heb je het ook wel gehad. Zo zijn er kinderen die menen dat er chocolademelk komt uit roodbonte koeien.' (NO)

Bronnen: de Volkskrant (dV), Leeuwarder Courant (LC), Dagblad van het Noorden (DvN), Boerderij vandaag (Bv), NRC Handelsblad (NRC), Boerderij100 (B100), Holstein International (HI), Hlplus (Hp), Nieuwe Oogst (NO), Boerderij (Bo)